

فرایند صدور مجوز سقط جنین قانونی

دکتر آسیه جعفری
متخصص پزشکی قانونی

سقط قانونی

به موجب ماده ۷۳ قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»
ماده واحده سقط جنین درمانی مصوب ۱۳۸۴/۰۳/۱۰ نسخ گردیده
است و ماده ۵۶ این قانون سازوکار جدیدی را در این خصوص
ارائه کرده است.

فرایند صدور مجوز سقط براساس ماده ۵۶

مراجعه مادر باردار به مراکز پزشکی قانونی در مراکز استان‌ها

↓
احراز هویت و تشکیل پرونده

↓
بررسی مستندات و تکمیل پرونده

↓
ارجاع پرونده به کمیسیون سقط قانونی

↓
بررسی مستندات و ارائه نظر کارشناسان

↓
صدور رأی دال بر جواز یا عدم جواز سقط توسط قاضی

↓
دریافت تعرفه صرفاً در موارد صدور مجوز سقط

فرایند صدور مجوز سقط

در استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمان، اصفهان، مازندران و خراسان رضوی به جز مراکز استان‌ها در برخی از شهرستان‌ها هم امکان **تشکیل پرونده** وجود دارد.

تشکیل کمیسیون فقط در مرکز استان امکان‌پذیر است.

مستندات مورد نیاز

- ✓ اصل شناسنامه و کارت ملی مادر (کارت شناسایی مادر در خصوص اتباع) و کارت ملی شوهر یا سند ازدواج اتباع (فقط در موارد ناهنجاری یا بیماری جنینی جهت احراز زوجیت)
- ✓ پرونده مراقبت‌های دوران بارداری که در آن LMP درج شده باشد.
- ✓ اصل سونوگرافی‌های سه ماهه اول بارداری
- ✓ اصل سونوگرافی‌های مربوط به ناهنجاری جنین یا اکوکاردیوگرافی جنین یا گزارش آزمایش ژنتیک جنین (گزارش غربالگری‌ها حتی NIPT ارزشی برای صدور مجوز سقط ندارد).
- ✓ اصل مدارک مربوط به بیماری مادر
- ✓ معرفی نامه پزشک معالج یا متخصص زنان

فرایند صدور مجوز سقط

کمیسیون سقط قانونی **۳ عضو** دارد:

یک قاضی ویژه،

یک پزشک متخصص متعهد و

یک متخصص پزشک قانونی دراستخدام سازمان پزشکی قانونی

این کمیسیون حداکثر ظرف **یک هفته** تشکیل می شود.

نقش اعضای کمیسیون

- ۱- **پزشک قانونی:** تطبیق هویت مادر و در صورت لزوم همسر وی. اطمینان از کامل بودن مستندات برای تأیید کمتر از ۴ ماه بودن سن جنین و قطعی بودن ناهنجاری جنین
- ۲- **متخصص متعهد:** اطمینان از قطعی بودن ناهنجاری جنین / بیماری مادر و غیرقابل درمان بودن ناهنجاری جنین / تأیید خطر جانی مادر
- ۳- **قاضی ویژه:** استماع اظهارات ولی (در صورت لزوم) و تأیید حرج مادر و صدور رأی دال بر جواز سقط یا عدم جواز سقط

صدور مجوز سقط

رأی دال بر جواز یا عدم جواز سقط توسط قاضی عضو کمیسیون با رعایت اصل عدم جواز سقط در موارد تردید صادر می گردد.

مجوز سقط قانونی که حداکثر **پانزده روز** اعتبار دارد.

اندیکاسیون‌های قانونی صدور مجوز سقط

۱- موارد مادری

۲- موارد جنینی

اندیکاسیون‌های صدور مجوز سقط در موارد مادری

الف- جان مادر به شکل جدی در خطر باشد و راه نجات مادر منحصر در سقط جنین بوده و سن جنین کمتر از چهار ماه باشد و نشانه‌ها و امارات ولوج روح در جنین نباشد.

ب- اگر جنین سقط نشود مادر و جنین هر دو فوت می‌کنند و راه نجات مادر منحصر در اسقاط جنین است. (در این مورد محدودیت سنی جنین لحاظ نشده است)

شرایط لازم برای صدور مجوز سقط در موارد جنینی

ج- پس از اخذ **اظهارات ولی**، جمیع شرایط زیر احراز شود:

- ۱- رضایت مادر
- ۲- وجود حرج (مشقت شدید غیرقابل تحمل) برای مادر
- ۳- وجود قطعی ناهنجاری‌های جنینی غیرقابل درمان، در مواردی که حرج مربوط به بیماری یا نقص در جنین است
- ۴- فقدان امکان جبران و جایگزینی برای حرج مادر
- ۵- فقدان نشانه‌ها و امارات ولوج روح
- ۶- کمتر از چهار ماه بودن سن جنین

تعیین سن جنین

ملاک تعیین سن جنین سونوگرافی سه ماهه اول بارداری است.

در حاملگی‌های حاصل از روش‌های کمک‌باروری یا اهدای جنین، سن اعلام شده توسط پزشک معالج (درج‌شده در پرونده مرکز ناباروری) براساس زمان تلقیح (با احتساب سن زیگوت)، بر سن اعلام‌شده جنین براساس سونوگرافی، ارجحیت دارد.

ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

تبصره ۱- رأی صادره ظرف یک هفته **قابل اعتراض** در شعبه یا شعب اختصاصی **دادگاه تجدید نظر**، به ریاست قاضی یا قضات ویژه منصوب رئیس قوه قضائیه در این امر می‌باشد و دادگاه مذکور حداکثر باید ظرف **یک هفته** تصمیم خود را اعلام کند.

صدور رأی دال بر جواز یا عدم جواز سقط

مراجعه پدر یا مادر به دادگاه تجدید نظر **پیش از گذشت یک هفته** از صدور رأی

صدور رأی دال بر جواز یا عدم جواز سقط در **کمتر از یک هفته**

مراجعه مادر به بیمارستان‌های مورد تأیید با جواز سقط

ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

تبصره ۲- بیمارستان‌های مورد تأیید پزشکی قانونی **موظفند** در موارد مجاز سقط، منحصرأ پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه‌های ولوج روح، **سقط جنین را اجرا کنند** و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون **ثبت و بارگذاری** نماید.

صدور رأی دال بر جواز سقط

مراجعه مادر به بیمارستان‌های مورد تأیید با جواز سقط

ارزیابی سن جنین و امارات و نشانه‌های ولوج روح و اعتبار مجوز توسط متخصص

امتناع متخصص زنان از انجام سقط **به دلیل باورهای مذهبی** علی‌رغم وجود شرایط

اطلاع به مسئول فنی بیمارستان و درج علت امتناع در پرونده بالینی

پیدا کردن یک متخصص در بیمارستان که سقط را انجام دهد توسط مسئول فنی بیمارستان

ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

تبصره ۳- سازمان پزشکی قانونی اطلاعات مربوط به کلیه مراحل درخواست سقط تا نتیجه آن، اعم از دلایل درخواست‌دهنده، اعضای کمیسیون، صدور یا عدم صدور مجوز و دلیل صدور مجوز را با رعایت اصول محرمانگی، در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری می‌کند و اطلاعات آن را هر سال در اختیار **مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی** قرار می‌دهد.

ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

تبصره ۴- چنانچه پزشک یا ماما یا داروفروش، خارج از مراحل این ماده و سایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به سقط جنین نمایند علاوه بر مجازات مقرر در ماده (۶۲۴) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)، پروانه فعالیت ایشان ابطال می‌شود. تحقق این جرم نیازمند تکرار نیست.

